

بسمه

مصاف در آمریکا

رخدادی در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا

«ص ۶»

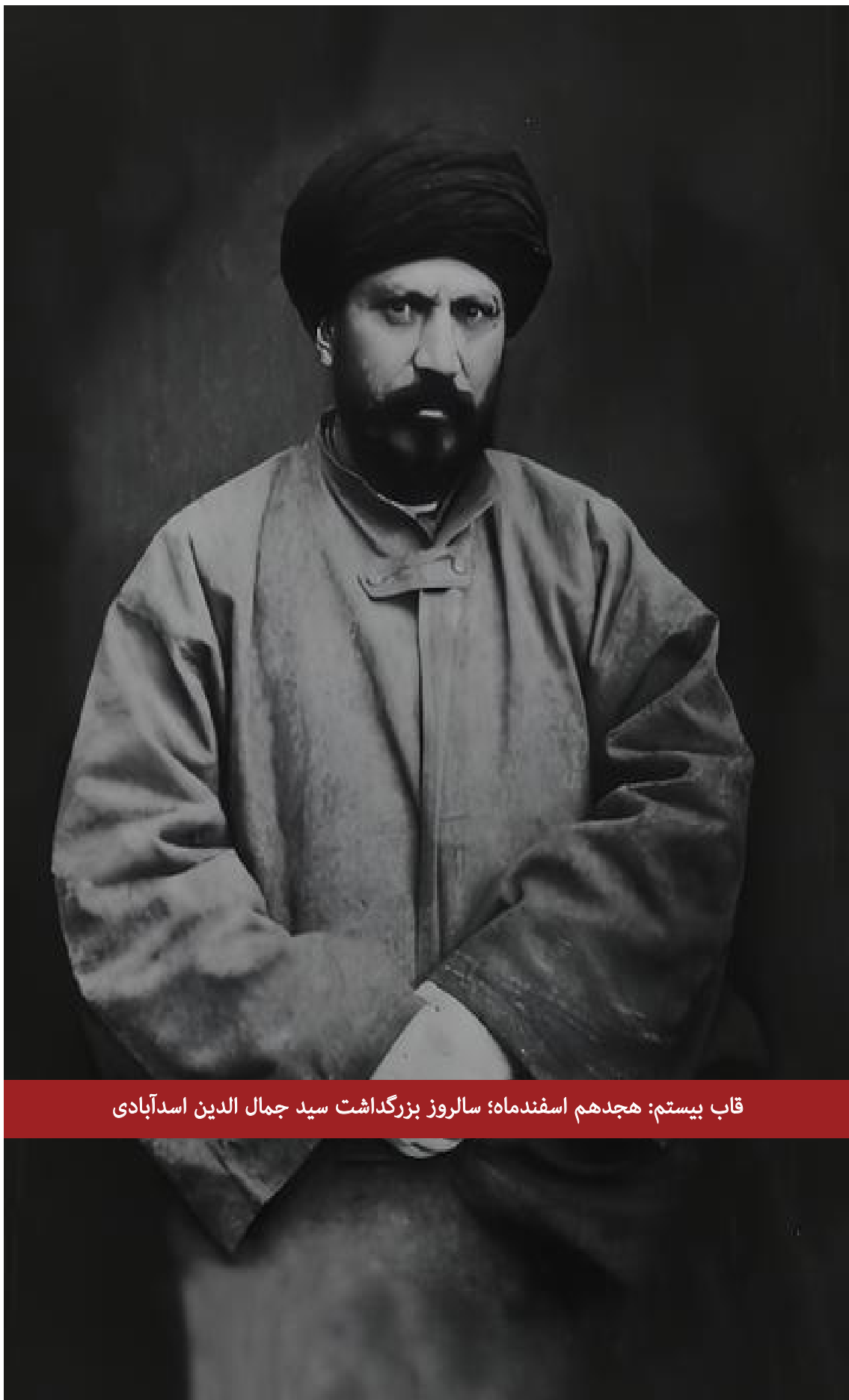
سخن سردبیر

مانع بزرگ توسعه اقتصادی

تورم پدیده‌ای ساختاری و اقتصادی است که پیامدهای مهمی در سطح کنش و ساختار دارد. این پدیده بر جنبه‌های مختلف ذهنی و ارتباطی در زندگی روزمره کنشگران تأثیر می‌گذارد؛ از این رو، کنشگران اجتماعی تجربه و سازوکارهای رویارویی معینی با آن دارند. هدف این مطالعه کیفی، دستیابی به معنا و تفسیر جوانان طبقه پایین از زندگی روزمره در شرایط تورم است. رویکرد پژوهش، کیفی و روش انجام آن روش کیفی بنیانی است. مشارکت‌کنندگان با روش نمونه‌گیری هدفمند از نوع گلوله‌برفی و با حداکثر تنوع انتخاب شدند. روش گردآوری داده‌ها مصاحبه نیمه‌ساختاریافته است که با ۳۰ نفر مصاحبه شد. داده‌ها با فن کدگذاری نظری تجزیه و تحلیل شدند و در نهایت، ۷ مقوله اصلی به دست آمد. تجربه و تفسیر جوانان در قالب این مقولات توصیف می‌شود: بحران انگیزه، بزرگسالی زودرس، عطش پول، غلتیدن در ابهام و روزمرگی، عادی‌پنداری، فناخت‌پیشگی و ناهنجاری تعاملی. نتایج تحلیل داده‌ها نشان‌دهنده شکل‌گیری نوعی احساس ابهام و بی‌هنجاری در زندگی روزمره است. این وضعیت به تدریج بخشی عادی و ماندگار در زندگی مشارکت‌کنندگان تلقی می‌شد که پیامدهای مهمی در ابعاد خرد و کلان به دنبال دارد.

کاهش کسری بودجه یعنی بالا بردن مالیات‌ها یا قطع برخی مخارج دولت که هر کدام باعث متضرر شدن یک یا چند گروه در جامعه می‌شود و به تنش‌های اجتماعی و سیاسی دامن می‌زند؛ مثلاً، محدود کردن یارانه کالاهای اساسی و انرژی یا پایین نگه داشتن حقوق کارمندان دولت در میان بخش‌های وسیعی از مردم نارضایتی برمی‌انگیزد. همین‌طور قطع رانت گروه‌های ذی‌نفوذ، سیاستگذاران را تحت فشار قرار می‌دهد. بنابراین یک مساله مهم در ثبات‌سازی این است که کدام مخارج دولت را باید کم کرد و کدام درآمدها را باید بالا برد تا بدون ضربه زدن به اقتصاد و ایجاد بی‌ثباتی اجتماعی و سیاسی نرخ تورم تا حد قابل قبولی پایین بیاید. یک پیچیدگی رسیدن به چنین راه‌حلی این است که دولت باید گروه‌های زیادی را متقاعد کند که هرچند در کوتاه یا میان‌مدت هزینه می‌پردازند، در درازمدت از سیاست اجرایشده نفع خواهند برد و در تقسیم هزینه‌ها و منافع آن سیاست، حداقلی از انصاف و عدالت میان گروه‌های اجتماعی رعایت خواهد شد.

نرگس خطیب دماوندی

قاب بیستم: هجدهم اسفندماه؛ سالروز بزرگداشت سید جمال الدین اسدآبادی

تحریم بی‌تحریم

شکست پروژه تحریم انتخابات

اولین تجربه نویسندگی

● نرگس روزبهانی - کارشناسی زیست‌شناسی گیاهی

جمهوری اسلامی می‌دانستند و بر اساس آن انگاره براندازی را موجه می‌کردند. بر خلاف پیش‌بینی‌های همه معاندان و مخالفان داخلی و خارجی، ۴۱ درصد واجدان شرایط در انتخابات ۱۱ اسفند شرکت کردند. در سخت‌ترین شرایط اقتصادی، ۴۱ درصد واجدان شرایط رای دادن، دعوت جمهوری اسلامی برای مشارکت در انتخابات را پذیرفتند. با این میزان مشارکت همه انگاره‌های برساخته تحریم و براندازی یک‌جا فروریخت. این مشارکت نگذاشت هیچ‌کدام از اهداف مخالفان نظام محقق شود. بیانات رهبر انقلاب در ماه‌های اخیر درباره ضرورت مشارکت در انتخابات را که مرور کنیم، متوجه می‌شویم جمهوری اسلامی با صندوق رای به مصاف مخالفان و معاندان رفت و با دموکراسی بر حریف پیروز شد. اثرات این پیروزی سال‌ها در حرکت جمعی مردم ایران پدیدار خواهد بود. همچنین مطرح کردن سوژه‌های تکراری نظیر تورم، گرانی و دیگر مشکل‌های جاری در کشور که بخش قابل‌توجهی از آن ریشه در تحریم‌ها و اقدام‌های ظالمانه علیه جمهوری اسلامی دارد، از جمله ترفندهای دیگری بود که این رسانه‌های معاند با هدف سرد کردن فضای انتخاباتی در کشور مورد سوءاستفاده قرار دادند.

با جریان ضدایران و شکست دادن آن از بسیاری از مسئولان کشور و نیز گروه‌های انتخاباتی جلوتر هستند. با وجود اینکه طی چهار ماه اخیر بسیاری از رسانه‌های جهان بر اطلاع‌رسانی از تحولات اندوهناک جنگ غزه و جنایت بی‌سابقه صهیونیست‌ها علیه مردم مظلوم فلسطین متمرکز شده‌اند، رسانه‌های یاد شده که تحولات جنگ غزه را از زاویه‌ای وارونه و با هدف حمایت از جنایت‌های ضدبشری رژیم صهیونیستی به تصویر می‌کشند، بخشی از خبرهای خود با موضوع جنگ علیه غزه را کاهش دادند. این رسانه‌ها با هدف دوگانه تحریف افکار عمومی جهان از نسل‌کشی صهیونیست‌ها از یک‌سو و نیز تخریب فضای انتخاباتی در ایران از سوی دیگر، در تقلا برای اثرگذاری بر فضای انتخاباتی ایران برآمدند. گره زدن انتخابات ایران به اغتشاشات سال قبل از جمله ترفندهایی بود که رسانه‌های معاند تلاش می‌کردند از آن برای تحت تأثیر قرار دادن افکار عمومی بهره‌برداری کنند. بر همین اساس در آستانه انتخابات ۱۱ اسفند پیش‌بینی می‌کردند میزان مشارکت در انتخابات بین ۱۰ تا ۱۵ درصد است. در واقع این عده که شامل ضدانقلاب خارجی و مخالفان داخلی می‌شوند، میزان مشارکت در انتخابات را به عنوان ملاکی برای تشخیص پایگاه اجتماعی

می‌توان گفت تحریم‌های انتخاباتی پس از پایان جنگ سرد به یکی از رایج‌ترین ابزار احزاب اپوزیسیون برای برهم زدن آرامش روانی کشورها به طور ملی تبدیل شده و آثار بسیار مخربی را در کشورهای گوناگون داشته است؛ به طوری که در بازه زمانی سال ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۴ میلادی سالانه ۱۰ انتخابات تحریم می‌شدند. رأی دادن در جوامع مردم‌سالار به‌عنوان سنگ بنای مشارکت مدنی و مشارکت سیاسی محسوب می‌شود از همین‌رو پدیده عدم شرکت در انتخابات به‌عنوان یکی از چالش‌های مهم برای نظام‌های سیاسی سراسر جهان مطرح است و سیاست‌گذاران و رهبران هر جامعه همواره از مردم برای حضور در انتخابات و افزایش مشارکت در انتخابات دعوت می‌کنند. چندسالی است که ایده تحریم انتخابات در ایران هم شکل گرفته است و یک کمپین بسیار گسترده ضدایرانی برای تحریم همه‌جانبه انتخابات ۱۴۰۲ شکل گرفته بود و علی‌رغم آنکه برخی گروه‌ها و اشخاص رادیکال در داخل نیز تلویحاً با آن همراهی کردند، اما آمارها از مشارکت حدود ۲۵ میلیونی در این انتخابات حکایت از شکست قطعی این کمپین دارد. مهم‌ترین پیام مردم با حضور در انتخابات این است که گله‌مندی‌های جدی اقتصادی و اجتماعی اگرچه جدی است، اما این مردم در مخالفت

زلزله در صداوسیما

تغییر معاونت سیاسی سازمان صداوسیما

● نازنین زهرا نسترنی - کارشناسی ادیان و عرفان

دید منتقدان دور نماند و یک بار دیگر انتقادهای درون‌سازمانی به طرح تحول جبللی و همراهانش در سازمان را پیش کشید و سرانجام ادامه کار را برای خدابخشی و ادامه حمایت‌ها از او را ناممکن کرد.

البته همان‌طور که بالاتر گفته شد، گفتگوی ویژه خبری تنها دلیل برکناری جناب معاون نیست و بی‌شک عملکرد دو سال اخیر جناب خدابخشی تأثیر مهمی در برکناری ایشان داشته است. در دوره معاونت ایشان نه تنها بر مقبولیت و مرجعیت خبری سازمان صداوسیما افزوده نشد، بلکه روزبه‌روز شاهد ضعیف‌تر شدن بخش خبری رسانه صداوسیما بودیم که بدون شک در برکناری جناب معاون بی‌تأثیر نبوده است. این میان، بسیاری هم سیستم قدیمی خبری را مانع از دستیابی به اتفاقات ویژه و به‌روز خبری می‌دانستند و از جسارت خدابخشی در رقم زدن این تغییرات سخن می‌گفتند. این‌طور به نظر می‌رسد که علی‌رغم تلاش‌های این معاونت صداوسیما، برآیند این تلاش‌ها نتوانسته به‌طور مطلوب نظر مخاطبان را جلب کرده و آنچه که از این بخش مهم انتظار بوده را تأمین کند.

دست می‌دهد؛ چرا که معرکه‌ای که در گفتگوی ویژه خبری رقم خورد، بیشتر شبیه دعوای سیاسی و سخنان اختلاف‌انگیزی بود که در فضای مجازی و رسانه‌های غیررسمی به چشم می‌خورد نه آنچه که تا کنون رسانه رسمی ملل مختلف دیده شده است.

پیامد دیگر این برنامه بدین جهت است که به دلیل اینکه صداوسیما رسانه مرجع می‌باشد، هرگونه رفتار و کوچک‌ترین اتفاقات به زودی بازتاب داده می‌شوند و گاهی الگو قرار داده می‌شوند؛ در نتیجه اینکه یک دعوای سیاسی و دعوای حزبی در صداوسیما نمایش داده شود، علی‌رغم توصیه رهبر معظم انقلاب پیامدی جز گسترش دعوای سیاسی و به جان هم افتادن احزاب در سراسر کشور نخواهد داشت.

قطعاً تنها دلیل استعفای معاون سیاسی صداوسیما، رخدادهای برنامه گفتگو ویژه خبری نبوده است، بسیاری معتقد هستند که نقطه شروع این استعفا از ماجرای هک صداوسیما و پخش تصویر برهنه از سیمای درآغتشاشات سال پیش، دو اتفاقی بود که موضوع مدیریت خدابخشی را زیر سوال برد. تا آنجا که حتی خبرهایی مبنی بر برکناری او و جایگزینی سپهر خلجی به جای او مطرح شد. خبری که بلافاصله از سوی پیمان جبللی، رئیس سازمان صداوسیما تکذیب شد. با این حال این اتفاق‌ها از

هر آمدن و هر رفتنی در سطح بالای مدیران هر سازمان نیازمند بیان دلیل و استدلال و توضیح برای افکار عمومی و کارکنان است. به‌ویژه اگر این تغییر در سطح مهم‌ترین معاون صداوسیما باشد و افکار عمومی و جمعیت چند هزار نفری کارکنان درگیر تصمیمات و تبعات تغییر او باشند. یکی از شایع‌ترین خبرهایی که در خصوص استعفای معاون سیاسی صداوسیما منتشر شد، در مورد برنامه گفتگو ویژه خبری بوده است. قطعاً آنچه که در صداوسیما اتفاق افتاد فرآیندی غیر حرفه‌ای بوده و برنامه‌های سیاسی یک‌طرفه و سوگیرانه صداوسیماست که رادیو تلویزیون را به سطح بولتن سیاسی و بازوی حزبی تنزل داده است. این کار عملی غیر حرفه‌ای، تبدیل رادیو تلویزیون عمومی به صداوسیما یک جمع سیاسی خاص به دور از منافع و حقوق عمومی است. پیامدهای این اتفاق تا سال‌ها بعد گریبان‌گیر سازمان صداوسیما خواهد بود. واقعه‌ای که در گفتگوی ویژه خبری رخ داد، به‌طور مشخص در تعارض با سخنان رهبری بوده است؛ زیرا وقتی رسمی‌ترین رسانه کشور که زیر نظر رهبر معظم انقلاب هم اداره می‌شود به فرمایشات ایشان دهن‌کجی کند، دیگر رسانه‌های رسمی و یا حتی زرد نیز اجازه تکرار این اشتباه بزرگ را به خود خواهند داد. از سوی دیگر خود رسانه رسمی صداوسیما نیز مقبولیت خود را از

رد مال ۱۲۰ همتی

احقاق حق مردم از اختلاسگر معروف، جناب ب.ز به کجا رسید

اولین تجربه نویسندگی

زهرا دهقانی محمد آبادی - مهندسی کامپیوتر

با توجه به این نتایج، رد مال ۲ میلیارد دلاری اتفاق بسیار خوشایندی بوده است؛ اما آیا روند ۱۰ ساله این پرونده که غالباً در سکوت رسانه‌ای به سر برده، موجب نخواهد شد که رخداد فساد در اذهان مردم باقی بماند و نه برخورد با فساد؟ از طرف دیگر، اگر طولانی بودن روند پرونده و سکوت خبری روند آن را هم نادیده بگیریم مگر می‌شود سروصداهای ایجاد شده از رسانه‌های بیگانه را در نظر نگرفت که برای فراموشی این اتفاق، چه موج‌های خبری دروغینی را به راه انداختند و به تبع موجب ایجاد چه تردیدهایی در دیدگاه برخی از مردم شدند؟

بله؛ مبارزه با فساد سخت است. مبارزه با جریان‌های ناامیدکننده سخت است؛ مبارزه با نفوذ و نفاق سخت است؛ اما آیا وقت آن نرسیده که با تقویت آگاهی مردم از طریق جریان‌گفتمان و ایجاد فضای رسانه‌ای موثر، سختی‌ها را در جنگ با حیل‌های دشمن کاهش بدهیم؟ آیا زمان اجرایی کردن فرمان جهاد تبیین حضرت آقا در سطح عموم مردم نرسیده است؟ لازمه پیشرفت و رشد ارگان‌های اجرایی، زمانی است که کم‌کاری در حوزه رسانه اتفاق نیفتد و تلاش‌های انجام شده در هر حوزه‌ای از دیده‌ها پنهان نشود.

از همان ۷ سال پیش، تلاش‌هایی برای برگرداندن دارایی‌های متهم به کشور صورت گرفت اما با وجود این تلاش‌ها، به علت وجود دلیلی مانند تحریم‌ها، اظهارات نادرست متهم و همچنین برخی از کارشکنی‌های دولتی، تنها یک چهارم بدهی‌ها به دولت پرداخته شد.

خوشبختانه قوه قضائیه به بازپس‌گیری این مقدار بسنده نکرد و در طی ۲ سال گذشته، با بیشتر شدن تلاش‌ها و همکاری‌های صورت گرفته میان این قوه و اطلاعات سپاه، سرانجام اموال آقای بابک زنجانی در خارج از کشور شناسایی و با تدابیری امنیتی، به داخل کشور برگردانده شد. این اموال، در حدود ۱۲۰ همت (هزار میلیارد تومان) ارزش‌گذاری شدند؛ ارزشی بالغ بر بدهی‌های متهم به وزارت نفت.

شاید برخی از افراد با خود بگویند که این اموال به کجا داده شدند و آیا این بازپس‌گیری، تاثیری در اقتصاد کشورمان خواهد داشت؟ در پاسخ به این پرسش باید اشاره کرد که این مبلغ هنگفت به بانک مرکزی انتقال داده شد و بله مسلماً در اقتصاد هم موثر بوده است. در ساعات ابتدایی خبر انتقال این پول به بانک مرکزی، التهاب بازار ارز و در کنار آن قیمت دلار کاهش یافت. همچنین به گفته یک عضو اتاق بازرگانی، این پرداخت بدهی موجب تثبیت و آرامش بیشتر در بازار خواهد شد.

ما درین انبار گندم می‌کنیم گندم جمع آمده گم می‌کنیم می‌نیدیشیم آخر ما بهوش کین خلل در گندمست از مکر موش موش تا انبار ما حفره زدست و از فنش انبار ما ویران شدست اول ای جان دفع شر موش کن وانگهان در جمع گندم جوش کن اختلاس؛ کلمه‌ای ۶ حرفی که در لغت به معنی تصرف در اموال دولتی است و در ذهن مردم کشور ما، جلوه‌ای از عملکرد افرادی مانند کرباسچی، خاوری و زنجانی دارد؛ و اما زنجانی، فردی که آوازه نامش از نام برخی از وزرای دولت‌های مختلف هم بیشتر و چهره‌اش به یاد ماندنی‌تر از چهره آن‌ها است.

آقای بابک زنجانی ملقب به ب.ز: متهم اصلی یکی از مهم‌ترین پرونده‌های اقتصادی ۱۰ سال گذشته (بازداشت شده در سال ۱۳۹۲) متهم به فساد فی‌الارض به دلایل عدم تحویل پول محموله‌های نفتی، پولشویی، کلاهبرداری و جعل اسناد محکوم به رد مال و سپس اعدام شد.

در سال ۱۳۹۲، شاکی پرونده آقای ب.ز وزارت نفت بود و پس از برگزاری دادگاه‌های متعدد و رخداد کشمکش‌هایی با متهم پرونده، سرانجام در سال ۱۳۹۵ حکم نهایی پرونده صادر شد: رد مال و سپس اعدام. البته ناگفته نماند که در حکم صادر شده، قید شده بود که در صورت همکاری آقای ب.ز با دادگاه، امکان کاهش حکم نیز وجود دارد.

مصاف در آمریکا

رخدادی در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا

● نرگس خطیب دماوندی - کارشناسی زیست گیاهی

بزرگترین مسائلی که آمریکایی‌ها در انتخابات امسال به آن توجه می‌کنند اقتصاد و سیاستگذاری درباره مسئله مهاجرت است. در دو ایالت آیووا و نیوهمپشایر این دو موضوع غالب بودند. با توجه به چالش‌هایی که در این دو حوزه وجود دارد ممکن است این چالش‌ها در سال جاری ادامه یابند. نتایج نظرسنجی اخیر هاروارد هریس نشان می‌دهد که مهاجرت و نرخ تورم به ترتیب با ۳۵ درصد و ۳۲ درصد در میان پاسخ‌دهندگان به نظرسنجی مهم‌ترین مسئله‌هایی هستند که آمریکایی‌ها با آن مواجه هستند. اقتصاد با ۲۵ درصد در جایگاه سوم قرار دارد. تغییرات اقلیمی و حقوق زنان نیز در رتبه‌های دهم و یازدهم اولویت رای‌دهندگان قرار گرفته‌اند.

در حوزه سیاست خارجی مسائلی مانند جنگ غزه و اسرائیل برای بایدن گران تمام شده چرا که جناح چپ حزب دموکرات که نگران حمایت بایدن از اسرائیل و کارزار نظامی اسرائیل علیه غزه می‌باشد کارزاری که باعث کشته شدن ۳۰ هزار فلسطینی شده علیه او موضع‌گیری کرده است. در تاریخ ۶ مارس، ترامپ برای اولین بار به مسئله جنگ غزه پرداخت و گفت: اگر من در کاخ سفید بودم، این جنگ هرگز رخ نمی‌داد. ترامپ در ادامه سخنان خود مدعی شد و افزود: در دوران ریاست جمهوری‌ام، خاورمیانه در صلح‌آمیزترین شرایط خود قرار داشت.

در میان رای‌دهندگان مستقلی که توسط اکونومیست مورد نظرسنجی قرار گرفتند، ۶۰ درصد در اواخر ژانویه گفتند که با مدیریت حوزه سیاست خارجی توسط بایدن موافق نیستند در حالی که این رقم در اکتبر سال گذشته و پیش از آغاز جنگ غزه ۵۲ درصد بود.

در حالی که نامزدهای وابسته به دو حزب اصلی باید از انتخابات مقدماتی و گروه‌های حزبی جان سالم به در ببرند تا به دور بعدی راه یابند نامزدهای مستقل به شرطی که زودتر و به میل خود از رقابت‌ها خارج نشوند در رای‌گیری واقعی انتخابات حضور خواهند داشت. با این وجود، معمولاً نامزدهای مستقل در برابر نامزدهای دموکرات یا جمهوری‌خواه شانس ندارند. در واقع هیچ نامزد مستقلی در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا پیروز نشده است. موفق‌ترین

اما برخلاف انتظار و خواست بسیاری از هواداران وی، ترامپ به کشتار غیرنظامیان توسط رژیم صهیونیستی و نسل‌کشی فلسطینی‌ها در غزه نپرداخت که البته به اذعان کارشناسان و تحلیلگران غربی، وی برای پیروزی در انتخابات به حمایت اسرائیلی‌ها و لابی صهیونیست‌ها در آمریکا نیاز دارد و به باور آن‌ها، یکی از دلایل عدم انتقادات ترامپ از نتانیاهو همین مسئله است. اما در عرصه سیاست و جغرافیای سیاسی، همه مسائل تا پیش از اثبات شدن خلاف آن‌ها قابل پیش‌بینی‌اند و در نهایت، می‌توان گفت که به علت میزان اهمیت نقش رئیس‌جمهور آمریکا در مسائل جهانی و اختلاف نظرات گسترده بایدن و ترامپ درباره مسائل بین‌المللی، چشم جوامع بین‌المللی به انتخابات ریاست جمهوری آمریکا دوخته شده است.

انتخاباتی ۲۰۲۴ به‌سادگی به رقابتی مجدد بین ترامپ و بایدن منتهی خواهد شد. علیرغم نگرانی در مورد سن و محبوبیت پایین بایدن تصدی او بر مقام ریاست جمهوری و مبارزات انتخاباتی ثابت او بدان معناست که او به عنوان محتمل‌ترین گزینه نامزد دموکرات‌ها ثابت می‌ماند. براساس نظرسنجی‌های آمریکا ترامپ با ۶۰ امتیاز از هیلری و بایدن با ۲ امتیاز برتری دارند. این بدان معناست که محتمل‌ترین سناریو رویارویی دیگری بین ترامپ و بایدن است.

داشتن نامزد واقعی را تضمین کرده است. گمانه‌زنی‌های زیادی مبنی بر آن وجود دارد که آن سازمان می‌خواهد از یک نامزد جمهوری‌خواه میانه‌رو مانند نیکی هیلی حمایت کند. بنابراین، این بدان معناست که در انتخابات پیش رو برخلاف انتخابات سال‌های گذشته این احتمال وجود دارد که کندی یا نامزد نولیبلز که ممکن است هیلی و یا فردی، چون لیز چنی یا فردی شبیه به او باشد سهم قابل توجهی از آرا را به دست آورند.

از آنجایی که چندین نامزد برجسته از رقابت کنار رفته‌اند و انتخابات مقدماتی و حزبی در حال انجام است گمانه‌زنی‌هایی وجود دارد مبنی بر آن که رقابت

نامزد مستقل در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا گراس پرو تاجر بود و به عنوان یک نامزد مستقل در انتخابات سال ۱۹۹۲ در برابر بوش پدر قرار گرفت و ۱۸.۹ درصد آرای رای‌دهندگان را از آن خود ساخت.

برخی تحلیلگران معتقدند که این بار نامزدهای مستقل می‌توانند انتخابات جالبی را رقم بزنند. نخستین فرد در این‌باره کندی جونیور یک نامزد مستقل غیرمعمول است و بسیاری بر این باورند که او می‌تواند بخش قابل توجهی از آرای پایگاه حامیان سابق بایدن را از آن خود سازد. دومین نامزد نه یک فرد بلکه یک سازمان سیاسی به نام "نولیبلز" (بی‌پرچسب) است که دستیابی به آرا در حدود ۱۵ ایالت بدون

راه آهن ساز جاده صاف کن!

جستاری بر کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ به رهبری رضاخان

هدیه گیاه تازه - کارشناسی آمار و کاربردها

کودتای ۳ اسفند ۱۲۹۹ (۲۲ فوریه ۱۹۲۱ میلادی)، کودتایی نظامی بود که توسط رضاخان (بعدها رضا شاه)، فرمانده قزاق آتریاد همدان، سیدضیاءالدین طباطبایی و با همکاری افسر بریتانیایی ژنرال ادموند آبرونساید، رئیس نیروی شمال ایران، علیه کابینه رئیس‌الوزرای ایران سپهدار اعظم فتح‌الله اکبر و نه دودمان قاجار، اجرا شد. بریتانیایی‌ها از طریق کمیته زرگنده در طراحی کودتا یا آنچه بعداً رهبران می‌بایست انجام می‌دادند، نقش داشتند و بر همین اساس بنا به نوشته عاقلی جهت اطمینان بازوی نظامی کودتا ۲۳ روز پیش از کودتا رضاخان با ادموند آبرونساید ملاقات کرده که در این دیدار آبرونساید به رضاخان گفته بود اگر شما قدرت را در دست بگیرید ما مخالفتی نداریم. در نتیجه مذاکرات و هماهنگی‌های به عمل آمده بین سیدضیاءالدین طباطبایی و رضاخان، در روز سوم اسفند قوای قزاق وارد تهران شده و ادارات دولتی و مراکز نظامی را تحت فرمان خود کردند. نزدیک به صد تن از فعالان سیاسی و رجال سرشناس بازداشت و زندانی شدند. احمدشاه قاجار و محمدحسن میرزا (ولیعهد) به کاخ فرح‌آباد گریختند و سپهدار رشتی (نخست‌وزیر) به سفارت انگلستان در تهران پناهنده شد. نتیجه کودتا، رئیس‌وزاری سیدضیاءالدین و وزیر جنگ شدن مازور مسعود خان کیهان و سپس خود رضاخان بود. نوشته بالا خلاصه‌ای کامل و جامع از کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ است که در بیشتر کتب تاریخی قابل رویت است. روایت کودتا روزهای سرد اسفند بسیار شنیده شده است؛ اما دستاوردهای آن برای کشور ایران بسیار بیشتر از روایت کتاب

تاریخ قابل تامل است. مهم‌ترین و اولین نکته این کودتا بر باد رفتن زحمات بسیار زیاد مردم و رهبران انقلاب مشروطه است. مردم ایران که با تلاش بسیار زیاد قانون مشروطه را به نتیجه رسانده بودند با خیانت مهره سیاسی این کودتا یعنی سیدضیاءالدین طباطبایی و مهره نظامی آن یعنی رضا میرپنج تمام زحمات خود را بر باد رفته می‌دیدند. مردم در حالی اختیارات شاه را در قانون مشروطه محدود کرده بودند که کودتای نظامی عملاً به این محدودیت‌ها بی‌توجهی می‌کرد. دومین نکته در مورد این کودتا پالس مثبتی برای کودتاهای بعدی بود. شاید کودتای سوم اسفند اولین کودتای تاریخ ایران نباشد، اما بلاشک اولین و موفق‌ترین کودتای تاریخ معاصر ایران است. این پالس که کودتا با دخالت کشور خارجی می‌تواند فضای سیاسی ایران را تغییر دهد، در ۲۸ مرداد هم تکرار شد. بعد از آن هم در نوژه ایده‌پروری شد؛ اما دیگر مردم انسان‌های ساده سابق نبودند که باز از همین سوراخ گزیده شوند. کودتای سوم اسفند شاید آن‌چنان هم تغییری در سپهر سیاسی کشور نداشت. بالاخره سلسله قاجار در زمان این کودتا در اهتزاز به سر می‌برد اما کودتای ۲۸ مرداد که حاصل تجربه همین کودتا بود، سپهر سیاسی کشور را بسیار عوض کرد. همکاری مصدق و کاشانی جز موفق‌ترین تجارب سیاسی مردم ایران در تاریخ سیاسی کشور است که با الگوگیری از همین کودتا از دست رفت. رضاشاه حاکم قلدری بود که از قضا همین قلدری او در پیگیری و به سرانجام رسیدن بسیاری از کارها راهگشا بود. اما از آنجایی که

تا خرخره زیر بلیط انگلیس بود نمی‌توانست منافع آن‌ها را نادیده بگیرد. در اقدامات کلانی مثل ساخت راه‌آهن رضاخان مجبور بود نظر انگلیس را برای دسترسی آسان انگلیس به مستعمره قدیمی‌اش یعنی هند در نظر بگیرد. مثلاً در ساخت دانشگاه در ایران شاید اگر انگلیس ایران را راحت می‌گذاشت، مدل بهینه ترکیب دانشگاه و حوزه در ایران اجرا و به عنوان یک مدل مطلوب ساختار فکری مردم ایران اجرا می‌شد؛ اما آزادی فکر رضا شاه توسط انگلیس محدود می‌شد. از همه موارد بالا مهمتر دهن کنجی دولت انگلیس به استقلال مردم ایران بود. دولت انگلیس که نتوانسته بود با همکاری انسان خائنی چون وثوق‌الدوله قراردادهای سنگینی را به نفع خود به سرانجام برساند، این بار با روی کار آوردن مهره سیاسی خائنی چون ضیاءالدین طباطبایی در برابر افراد آگاه و مقبولی چون مدرس هم حيله‌گری کرد و استقلال فکری و همکاری سیاسی مردم را عملاً به سخره گرفت. سید ضیاءالدین به نظر واقعاً فرزند خلف انگلیس بود. زیرا که بعد از کودتا در ایران نماند و به مناطقی از فلسطین رفت و با خرید زمین‌های مردم فلسطین به تاسیس کشور اسرائیل کمک شایانی کرد؛ از انسانی با این مختصات توقع هم نیست که به کشور خودش خیانت نکند! کودتای سیاسی و نظامی ۳ اسفند ۱۲۹۹ در زمان خودش شاید خیلی هم چشمگیر و تاثیرگذار نبود اما جاده‌صاف‌کن راه عجیبی در گسترش دانایی سیاسی مردم ایران بود که به انقلاب اسلامی جمهوری اسلامی ایران منجر شد.

امداد امام

جستاری بر تاریخچه تشکیل کمیته امداد و لزوم برپایی آن

● ریحانه صالحی فر - کارشناسی علوم تربیتی

بسیاری از خانواده‌ها سرپرست خود را از دست داده و در اداره معیشت خانواده خود دچار مشکل شده بودند، در همان زمان بود که امام خمینی با کمک‌های بی‌بدیل یارانی چون سید محمد بهشتی و مرتضی مطهری به این خانواده‌ها کمک می‌کردند حضرت امام در سال ۵۰ موافقت خود را جهت اختصاص یک سوم سهم امام به امر کمک به مستضعفان اعلام کردند و این‌گونه بود که انقلاب در راستای عملی کردن یکی از شعارهای خود که یاری رساندن به محرومان بود به خوبی قدم برمی‌داشت.

از نکات جالب توجه دیگر در مورد فعالیت‌های کمیته امداد، گستره امور روابط بین‌الملل این نهاد است. در دید امام خمینی (ره) تمام مسلمانان یک امت واحد را تشکیل می‌دهند؛ بنابراین باید در جهت یاری رساندن

حبیب‌الله عسکراولادی و حبیب‌الله شفیق را موظف به تشکیل کمیته‌های امداد در تهران و شهرستان‌ها کرد و از آن پس مردم و مسئولان از آن به اختصار با عنوان امداد امام یاد کردند. حضرت امام رحمت‌الله علیه بر این عقیده بودند که حکومت پهلوی کشور را با مدیریت ناسالم و حکومت طاغوت‌گونه به سمت تباهی و ویرانی برده و موجبات نیازمندی گروه عظیمی از مردم را فراهم کرده بود؛ بنابراین برخورد لازم دانستند تا از قشر اصلی انقلاب به بهترین نحو حمایت کنند.

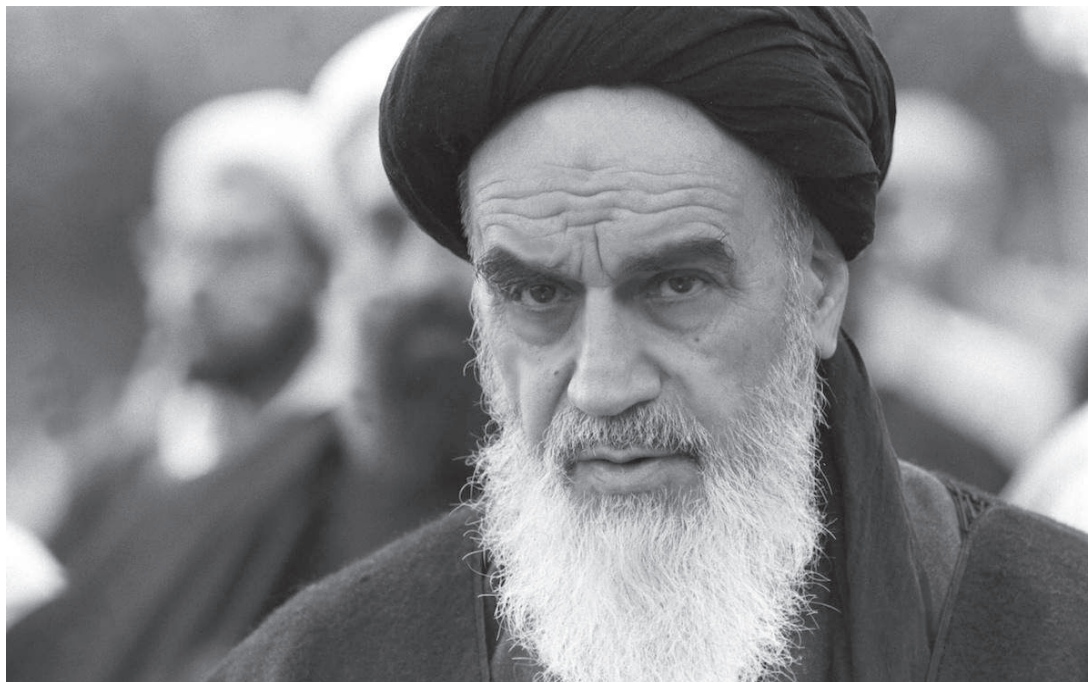
نکته‌ای که در این بین حائز اهمیت است این است که کمک به مستضعفان به سال‌های ۴۳-۴۲ و زمانی پیش از پیروزی انقلاب برمی‌گردد. زمانی که اکثریت جامعه با هر سطح و طبقه اجتماعی در حال مبارزه با ظلم و فساد رژیم پهلوی بودند

بسم الله الرحمن الرحيم
اعضای محترم شورای مرکزی کمیته امداد شما آقایان از انقلابیون اول نهضت اسلامی بوده‌اید، زندان‌ها کشیده‌اید و زجرها دیده‌اید. امیدوارم برای هدف مقدسی که دارید، که آن خدمت به محرومین جامعه است، توفیق بیشتری داشته باشید. من به شما دعا می‌کنم که در مقابل زحماتی که می‌کشید خداوند پاداش نیکویی به شما دهد. اساسنامه‌ای که تنظیم کرده‌اید ان‌شاءالله موجب رضای خداوند است.

روح‌الله الموسوی الخمينی
متن بالا توشیح امام خمینی (ره) در راستای پایه‌گذاری کمیته امداد است.

از اصولی‌ترین آموزه‌های اسلام برای سرپرستان یک جامعه توجه به اوضاع معیشتی محرومان است. صدقه و انفاق دو واژه‌ای هستند که در کلام خدا، پیامبران و اهل بیت بسیار به چشم می‌خورد. از تصمیمات آغازین امام و حامیان انقلابی ایشان در راستای تحقق عینی این هدف الهی پس از پیروزی انقلاب بنا ساختن نهادی به نام کمیته امداد بود؛ زیرا اگر تصمیماتی غیر از توجه به محرومان در ابتدا اتخاذ می‌شد، شاید این سؤال برای خیلی‌ها پیش می‌آمد که مگر دست‌اندرکاران انقلاب نگفتند این حرکت، تغییری عظیم در راستای اجرای عدالت است؟ در ۱۴ اسفند سال ۵۷ این نهاد تشکیل شد. امام، مهدی کربوی،

راحل محرومان، پیروان اصلی عدالت و عدالت‌خواهان بوده‌اند؛ چه در زمان پیامبران و امامان و چه در عصر حاضر. از نظر ایشان آنان که زمان انقلاب در صف مقدم جامعه ایستاده‌اند، هم در زمان دفاع مقدس مستضعفان بوده‌اند و بقاء نظام جمهوری اسلامی بسته به حمایت و از خود گذشتگی‌های ایشان است. بدین جهت همان‌گونه که در کلام الهی لزوم احترام و توجه به مستضعفان بسیار به چشم می‌خورد، در این کشور با محوریت اسلام نیز باید خدمت به محرومان را سرلوحه کار و وظایف خود و مسئولان قرار داد؛ زیرا آنان وارثان حقیقی این زمین هستند.

این نهاد برای سازماندهی امور خود در سال ۶۶ اساسنامه‌ای را تنظیم کرد و به تایید امام خمینی رساند. طبق ماده اول این سند کمیته امداد بر پایه مبانی فقهی و ارزش‌های اسلامی تشکیل شده و در راه امداد به مستضعفان و کمک به خودکفایی آنان طی مسیر می‌کند. هدف از تشکیل کمیته امداد فقرزدایی، برقراری عدالت و کاهش فاصله اقتصادی در میان طبقات مختلف مردم بود. بر مبنای ماده دوم تا هشتم از فصل دوم اساسنامه وظایف زیر به شکل اختصار بر عهده مسئولان این نهاد است: شناسایی انواع محرومیت‌ها، کمک به محرومان از طریق کمک‌های بلاعوض و وام، ایجاد کار مناسب برای افراد تحت پوشش، اعطای وام جهیزیه و ازدواج، فراهم آوردن امکانات و تسهیلات برای خودکفایی محرومان، تهیه و تنظیم برنامه‌های آموزشی و فرهنگی و تربیتی در جهت تقویت روحیه امدادگری و آموزش مهارت‌های لازم به افراد زیر پوشش و...

در انتها باید دانست که، افتخار انقلاب اسلامی حمایت از پابرهنگان است. در نگاه امام

به همه محرومان جهان اسلام تا حد امکان تلاش کرد. به دستور ایشان نخستین بار در طی سال‌های ۵۵ و ۵۷ کمک بین‌المللی این نهاد به مردم لبنان اختصاص یافت و سهم امام هم در این راه هزینه شد و از اواخر سال ۶۶ در لبنان ۱۶ واحد کمیته امداد مشغول فعالیت شدند. این حضور قوی موجبات فعالیت‌های برون‌مرزی گسترده‌تری را بر پایه میزان ضرورت در افغانستان، تاجیکستان، عراق، بوسنی، سوریه، فلسطین و جمهوری آذربایجان فراهم کرد. منابع مالی این نهاد را به شکل عمده اعتبارات دولت، کمک‌های مردمی، درآمدهای حاصل از فعالیت‌های اقتصادی خود نهاد و کمک‌های مستقیم رهبری نظام تشکیل می‌دهند. در زمان رهبری امام خمینی ایشان مجوز استفاده از اموال مجهول‌المالک و بی‌وارث جهت کمک به محرومان را صادر کردند. یک پنجم از هزینه‌های کمیته نیز از صندوق‌های صدقات عمومی تأمین می‌شده و این حاصل توصیه دائمی حضرت امام به توانمندان است که می‌فرمودند به کمیته امداد کمک کنید.

شرک در مقابل توحید

خلاصه بخش چهارم کتاب جهان بینی توحیدی اثر شهید مطهری

● نرگس خطیب دماوندی - کارشناسی زیست گیاهی

آثار جنبه مافوق الطبیعی داشته باشد یا نداشته باشد؛ زیرا خدا تنها خدای ماوراء الطبیعه، خدای آسمان، خدای ملکوت و جبروت نیست، بلکه خدای همه جهان است. مرز توحید و شرک در توحید عملی «به سوی اوایی» است (آنا الیه راجعون). توجّه به هر موجود، اعم از توجّه ظاهری و معنوی، هر گاه به صورت توجّه به یک راه برای رفتن به سوی حق باشد و نه یک مقصد، توجّه به خداست. از نظر اسلام، همچنان که کار خود را باید برای خدا کرد، کار خلق را نیز باید برای خدا کرد و راه، راه خداست و بس؛ و مقصد خداست، نه چیز دیگر؛ اما راه خدا از میان خلق می‌گذرد. کار برای خود کردن نفس پرستی است و کار برای خلق کردن، بت پرستی است، کار برای خدا و برای خلق کردن شرک و دوگانه پرستی است، کار خود و کار خلق برای خدا کردن، توحید و خداپرستی است؛ بنابراین، لازم است هر کاری که انسان موحد انجام می‌دهد، ابتدای آن به نام خدا و انتهای آن نیز به یاد او باشد و هیچ کاری را بدون نام خدا شروع نکند و از هیچ عملی بدون یاد حق خارج نشود و معنای نام و یاد خدا در آغاز و انجام هر کار، حضور اعتقاد توحیدی او در متن عمل و توجّه به شهود خداوندی در صحنه کار است.

که گفته شد و شرک جلی خوانده می‌شود، اما انواع شرک خفی وجود دارد که اسلام در برنامه توحید عملی با آن‌ها سخت مبارزه می‌کند و بعضی از شرک‌ها آن اندازه ریز و پنهان است که با ذره بین‌های بسیار قوی نیز به زحمت قابل دیدن است. در حدیث است از رسول اکرم (ص): «الشِّرْکُ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ الدَّرَّةِ عَلَى الصَّافِ فِي اللَّيْلَةِ الظُّلْمَاءِ؛ شرک (راه یافتن شرک) مخفی تر است از رفتن مورچه بر سنگ صاف در شب تاریک».

اعتقاد به تأثیر و سببیت و نقش داشتن مخلوقات در نظام جهان نیز - با توجّه به اینکه همان‌طور که موجودات استقلال در ذات ندارند، استقلال در تأثیر نیز ندارند و موجودند به وجود او و به تأثیر او مؤثرند - شرک در خالقیت نیست، بلکه متمم و مکمل اعتقاد به خالقیت خداوند است. البته اگر برای تأثیرگذاری مخلوقات، استقلال و تفویض قائل بشویم، قطعاً شرک است.

مرز توحید و شرک در توحید نظری «از اوایی» است (آنا لله). هر حقیقتی و هر موجودی، مادامی که او را در ذات و صفات و افعال، با خصلت و هویت «از اوایی» بشناسیم، او را درست و مطابق با واقع و با دید توحیدی شناخته‌ایم، خواه آن شیء دارای یک اثر یا چند اثر باشد یا نباشد و خواه آنکه آن

همان‌طور که توحید مراتبی داشت، شرک نیز مراتبی دارد. چهار نوع شرک را می‌توان مطرح کرد: شرک ذاتی: مثل برخی از اقوام و مللی که قائل به ثنویت یا ثلاثیت هستند.

شرک در خالقیت: کسانی که در خلقت خدایان دیگری را شریک می‌دانند؛ مثل کسانی که شرور را به خدای بدی‌ها نسبت می‌دهند. شرک در صفات: کسی که معتقد به صفات زائد بر ذات خدا شود، مستلزم نوعی شرک است؛ همان‌طور که حضرت علی (ع) می‌فرماید: اگر کسی خدای را متصف به صفات زاید کند، چیزی را قرین ذات او کرده و کسی که چیزی را قرین ذات حق کند، او را دوگانه می‌کند و کسی که او را دوگانه فرض کند، او را جزء جزء می‌کند و کسی که او را تجزیه کند، در حقیقت او را نشناخته است.

شرک در پرستش: این شرک عملی است و در میان برخی از ملل در مرحله پرستش، چوب، سنگ، فلز و... را می‌پرستیدند. این نوع شرک فراوان وجود داشته و هنوز هم در گوشه و کنار جهان یافت می‌شود. این شرک، شرک در پرستش است و نقطه مقابل توحید در عبادت است که از نظر قرآن تمام شرک‌ها مردود و ناپسند است. بالاترین مراتبش که سبب خروج از حوزه اسلام است، همان است

انجمن اسلامی دانشگاه الزهرا (س) در صفحات مجازی:

@anjoman_eslami_alzahra
@anjomanalzahra

شماره تماس: ۰۹۱۱۲۸۰۵۷۲۶ / ۰۲۱۸۸۰۴۸۰۲۶

صاحب امتیاز: انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه الزهرا (س)

مدیر مسئول: زهرا سعیدی

سردبیر: نرگس خطیب دماوندی

هیئت تحریریه: نازنین زهرا نسترنی، زهرا دهقانی، ریحانه صالحی فر، هدیه گیاه‌تازه، نرگس روزبهانی، نرگس خطیب دماوندی

صفحه آرا: نرگس خطیب دماوندی